

Witte Donderdag 2021

Jezus heeft nog één dag te leven: morgen is het Goede Vrijdag en zal Hij uit het zicht van onze aardse ogen verdwijnen. We zullen Hem alleen nog kunnen zien met de ogen van het geloof.

Wat deed Hij op deze vooravond van zijn lijden en dood? Hij deed gewoon wat alle andere Joden deden: Hij houdt het paasmaal. Hij doet wat moet gedaan worden, in trouw en gehoorzaamheid aan zijn geloof en aan de religieuze traditie van zijn volk. Als Hij iets buitengewoons zal doen, dan is het in het kader van het gewone: Hij houdt van zijn traditie, zoals ook wij vanavond doen wat onze voorouders al twintig eeuwen deden. Maar binnen dat gewone komt ook het buitengewone naar voren. Hoezo dan wel?

Het maaltjeditueel bij de Joden voorzag dat, voor men aan tafel ging, de handen werden gewassen. Het was het werk van de slaaf of van het jongste kind. Jezus doet hetzelfde en toch weer niet: Hij wast de voeten van zijn leerlingen, niet de handen. Om dat te doen kan Hij niet anders dan voor elk van hen neerknielen. Dat deed de slaaf niet. En wat meer is: Jezus doet het zélf, al is Hij geen slaaf maar de Meester. Misschien had Johannes het moeten doen: hij was immers de jongste. Daarenboven zegt Jezus nog dat wij dat óók moeten doen: liefhebben op die manier.

Mensen kunnen elkaar beminnen, maar ze blijven staan op hetzelfde niveau: in een gelijkwaardig vis-à-vis. Maar christenen knielen. Ze doen daardoor wat St. Paulus zegt in de Filippenzenbrief: “Acht de andere altijd hoger dan uzelf”. En wie de grootste is, moet met die dienst beginnen: de Meester gaat eerst op de knieën.

Het gaat zelfs verder. Er glijdt over dit avondmaal een lange schaduw: die van het verraad. Er zit iemand aan tafel die Hem al verraden heeft: Judas. Als wij dat zouden moeten meemaken, zou er ongetwijfeld grote kilte zijn aan tafel, afstandelijkheid en veel lange stiltes. En hier? Jezus wast Judas' voeten zoals Hij het doet bij de elf anderen. Er is geen afstand: Hij wast ze, kust ze en buigt voor Judas neer. En er is nog meer: Jezus reikt hem ook het brood over, zijn eigen Lichaam en Bloed. Hij komt helemaal bij hem binnen zoals spijs en drank. Jezus raakt niet alleen zijn verrader aan, Hij wordt één met degene die Hem overlevert. Die verraden wordt, wordt deel van de verrader. Vindt ge dat nog ergens anders?

Jezus staat dus in de traditie: Hij viert het paasmaal. Maar op tafel ligt niet het lam wat de Joden aten om hun uittocht te gedenken. Er is een nieuw Lam gekomen: Jezus zelf die zijn eigen Lichaam en Bloed te eten en te drinken geeft tot vergeving van zonden. Het Lam is Christus zelf geworden in de gaven van brood en wijn. We eten geen herinneringsspijs die ons doet denken aan Egypte: dat deden de Joden op hun paasmaal. Maar hier wordt niet louter herdacht en gesmeekt, hier wordt gevierd en ontvangen. Jezus fixeert zijn aanwezigheid voor altijd in de gaven op tafel: Hij blijft bij ons zolang de tijd zal duren. God was al vaker bij ons

aanwezig gekomen: in de gave van de schepping, in de Wet, in de boodschappen van de profeten, zelfs in zijn eigen Zoon op de Kerstnacht, in zijn prediking en zijn parabels. Die konden blijven na zijn dood, maar Jezus zelf kon dat niet. Nu echter wel: Hij zegt ons zijn blijvende aanwezigheid toe in zijn Lichaam en Bloed. Er is nog iets. Heel het publieke leven van Jezus door hadden de leerlingen naar zijn woorden geluisterd en naar Hem gekeken. Ze dachten nu alles over Hem gehoord en gezien te hebben. Maar Jezus' beeld plooit nu open: het paneel wordt opengemaakt en als een drieluik uit elkaar geplooid. Jezus is niet alleen: achter Jezus' aardse verschijning staat zijn Vader, de Onzichtbare, die nooit iemand gezien heeft. Daar wisten de apostelen tot dan toe heel weinig van. En Jezus gaat ook spreken over een derde: zijn heilige Geest.

Jezus viert Pasen met zijn volk en op de wijze van zijn volk: met het paasmaal. Maar Hij keert alles binnenste buiten: de Meester knielt voor de knechten, de Heer voor de onderdanen. Zelfs zijn verrader wast Hij de voeten en laat Hij delen in zijn spijs: Hij beloont kwaad met goed. Het gaat niet meer om een lam op tafel: Jezus' eigen Lichaam en Bloed komen in de plaats. En tenslotte komt Jezus niet alleen: de Vader en de Geest komen met Hem mee.

En wij vanavond? Knielen wij zonder standsbesef? Beminnen wij onze vijanden? Geloven wij dat Jezus werkelijk onder ons blijft in de gaven van de Eucharistie? Een paar vragen om vanavond een moment bij stil te staan en wellicht straks nog eens te overdenken bij het rustaltaar. Amen.

Johan Goris, pastoor